

บทที่ 7

ศาสนา กับการดำเนินชีวิต

● **ศาสนา** ทำให้มนุษย์สามารถอยู่ได้ตามลำพัง โดยปราศจากความกลัว คำสอนในศาสนาต่าง ๆ มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคคล ให้มีทัศนคติที่ดีงาม มีคุณธรรม ประจำตน และแนวทางปฏิบัติอันถูกต้อง

● **ศาสนา** จะช่วยพัฒนาปรับปรุงความคิด และการกระทำต่าง ๆ ของบุคคลให้ มีคุณภาพ มากยิ่งขึ้น รวมถึงการแก้ปัญหาและข้อบกพร่อง ของตนเองได้ จนสามารถบรรลุความสำเร็จ ในชีวิต และพ้นจากความทุกข์

ความหมาย ของศาสนา

ศาสนา คือ ลัทธิความเชื่อถือของมนุษย์
อันมีหลักคือ **แสดงกำเนิด และความสิ้นสุด
ของโลก** เป็นต้น อันเป็นไปในฝ่ายศีลธรรม
ประการหนึ่งแสดงหลักธรรมเกี่ยวกับบุญ บาป
อันเป็นไปในฝ่ายศีลธรรมประการหนึ่ง พร้อม
ทั้งลัทธิพิธีที่กระทำตามความเห็น หรือตาม
คำสั่งสอนในความเชื่อถือนั้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔

คำสั่ง

คือ วินัยที่เป็นกฎ บทบัญญัติ
สำหรับบังคับให้คนอยู่ในระเบียบอัน
ดีงาม และให้เว้นข้อที่ห้าม ทำตาม
ข้อที่อนุญาต อันเป็นทางนำความ
ประพฤติให้สม่ำเสมอขึ้นก็ดี

คำสอน

คือ ธรรมที่เป็นหลักให้คนประพฤติ
ได้ด้วยความรู้สึกละตัวเองว่านี่ควรละ
นี่ควรประพฤติ และเป็นทางนำ
ความประพฤติทั้งอริยาไยให้ประณีต
ขึ้นก็ดีทั้ง (สอง) นี้เรียกว่า "ศาสนา"

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (อ้วน ติสโส)

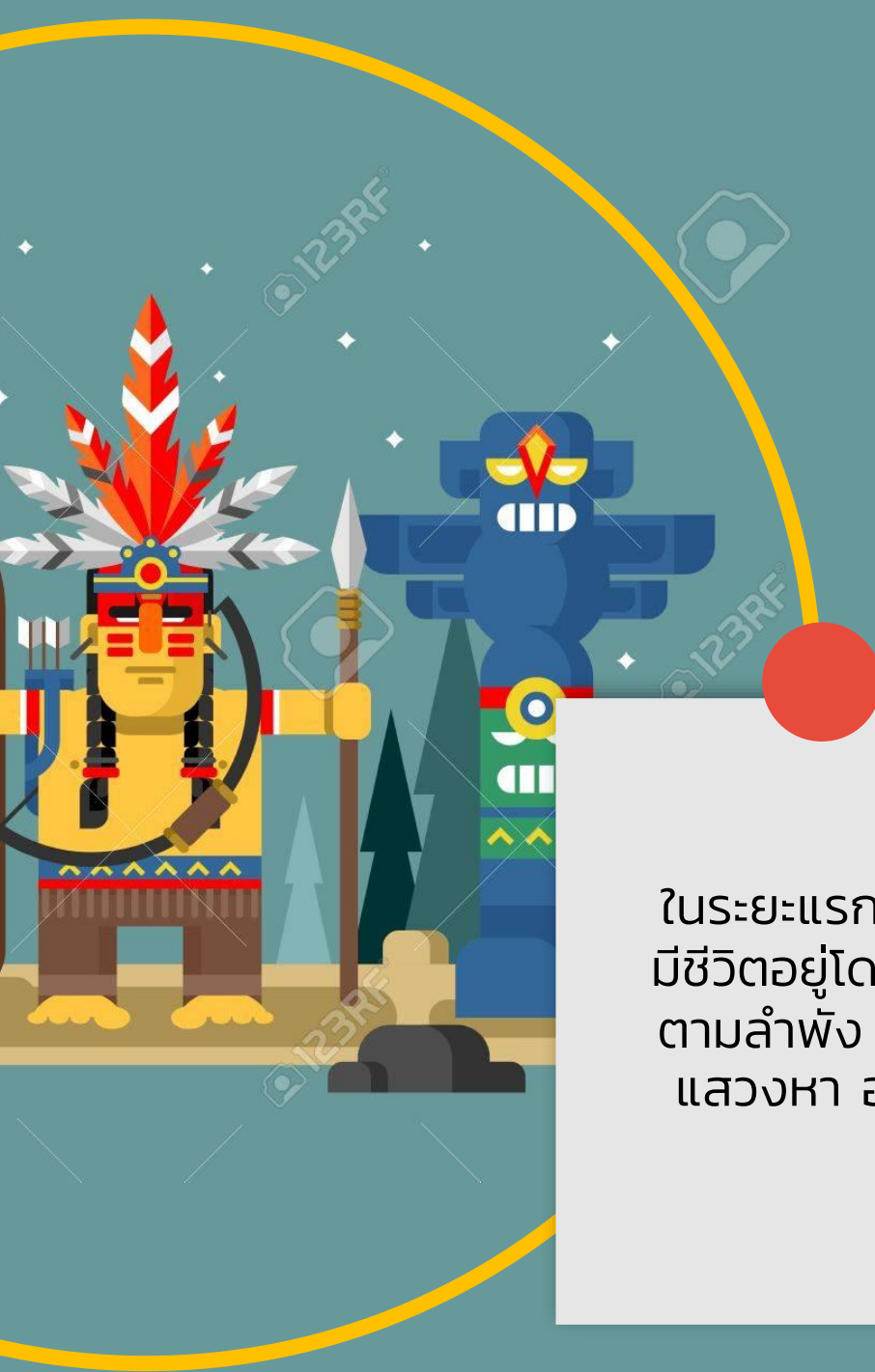
จุดกำเนิด ของศาสนา

////

หลักฐานทางประวัติศาสตร์
เช่น โครงกระดูก เครื่องใช้ต่างๆ
ทำให้นักมานุษยวิทยาใช้เป็นหลักฐาน
นำมาวิเคราะห์ สันนิษฐานว่าความเชื่อ
เรื่องผี เรื่องวิญญาณตลอดจน
สิ่งเร้นลับเหนือธรรมชาติ **เป็น**
จุดเริ่มต้นของศาสนา

////

เริ่มพัฒนา
สภาพความเป็นอยู่
มาเป็นชีวิตมีครอบครัว
และครอบครัวมารวมกัน
เป็นโคตร เป็นตระกูล
เกิดมีอาชีพเลี้ยงสัตว์
และเพาะปลูก

ในระยะแรกมนุษย์
มีชีวิตรอยู่โดดเดี่ยว
ตามลำพัง เร่ร่อน
แสวงหา อาหาร

ผีสงเทวดาตนใด
ที่เกี่ยวกับธรรมชาติ
ที่เด่น เช่น เทพ
ประจำฝนฟ้าและบ่อน้ำ
ก็กลายเป็นเทพสำคัญ
ไปตามลักษณะของชน
ชาติที่นับถือเทพอื่น ๆ

ต่อมามีความเชื่อ
ในเรื่องเกี่ยวกับความตาย
มีหลากหลายรูปแบบ
ทั้งการฝังและการเผา

ความเชื่อเรื่องตายแล้วฟื้น
หมดไป ต่อมาจึงเปลี่ยนเป็น
การแสดงโมติริจิตต่อผู้ตาย
เพื่อช่วยให้วิญญาณ
หลุดพ้นแทน

ในระยะแรก เป็นการฝังศพ
โดยวิธีขุดหลุมให้ลึก
เป็นเพราะส่วนใหญ่กลัวว่า
คนตายหรือผีจะกลับฟื้น
ขึ้นมารบกวนคนเป็นได้

ความสำคัญของศาสนา กับการดำเนินชีวิต

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๖ มีพระราชดำรัสไว้ว่า

//

ศาสนาย่อมเป็นหลักสำคัญสำหรับจะชี้ให้
คนดำเนินให้ถูกทางว่าอย่างไร
จะเป็นทางควรประพฤติศาสนา
ย่อมเป็นเครื่องทำให้คนมีความกล้าหาญ
เพราะมีความเชื่อมั่นอยู่ในศาสนาแล้ว
ก็ไม่มี ความกลัว ภัยอันตรายใด ๆ
ศาสนาเป็นเครื่องประดับอันมีสรีรียิ่งกว่า
เครื่องประดับใด ๆ ทุกอย่าง เพราะว่า
ถ้าศาสนา มีประจำอยู่กับชุมชนแล้ว
นับว่าเป็นสรีรียิ่งกว่า
เครื่องประดับภายนอก

//

ลักษณะ ของศาสนา

ลัทธิศาสนาที่มีตั้งแต่โบราณกาล มีลักษณะความเชื่อและการนับถือแตกต่างกัน ท่านพุทธทาสภิกขุได้สรุปไว้ 4 ประการ ได้แก่

1

ลักษณะที่
ถือธรรมชาติ

2

ลักษณะที่
ถือเทวดา หรือ
พระเป็นเจ้า

3

ลักษณะที่
ถือการประพฤติศีล
และวัตร

4

ลักษณะที่นิยมการรู้
หลักปรัชญา
เป็นหลักการพันทุกซ์
เป็นเป้าหมาย

องค์ประกอบ สำคัญ

1.
มีความ
ศักดิ์สิทธิ์

2.
มีศาสนธรรม

3.
มีศาสนา

4.
มีศาสนบุคคล

5.
มีศรัทธา

6.
มีศาสนพิธี

7.
มีสถาบัน

8.
มีศาสนสถาน

ศาสนาสำคัญ ของโลก

ทุกศาสนามีเป้าหมายเดียวกันคือ “การทำความดี ละเว้นความชั่ว”
แต่มีหลักในการปฏิบัติแตกต่างกัน ตามความเชื่อในแต่ละศาสนา
ปัจจุบันศาสนาสำคัญของโลกมี **10 ศาสนา** ดังนี้

1

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

2

ศาสนาเชน

3

พระพุทธศาสนา

4

ศาสนาสิกข์

5

ศาสนายิว

6

ศาสนาโซโรอัสเตอร์

7

ศาสนาคริสต์

8

ศาสนาเต๋า

9

ศาสนาขงจื้อ

10

ศาสนาอิสลาม

1.

ประเภทเทวนิยม (Theism)

เป็นศาสนาที่นับถือศรัทธาว่า **มีพระเป็นเจ้าสูงสุด เป็นผู้สร้างสรรคโลก และสรรพสิ่ง** ศาสนาในกลุ่ม เทวนิยมนี้แบ่งออกเป็น

1.1 เอกเทวนิยม (Monotheism)

ศาสนาซึ่งมีความเชื่อว่า **มีพระเป็นเจ้า (God) สูงสุด อยู่เพียงพระองค์เดียว** พระองค์ทรงเป็นผู้สร้าง และทรงควบคุมสรรพสิ่งในจักรวาล ได้แก่ ศาสนายิว หรือ ยูดาเย ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาสืบ ศาสนาโซโรอัสเตอร์

1.2 พหุเทวนิยม (Polytheism)

ศาสนาซึ่งมีความเชื่อศาสนาว่า **มีเทพเจ้าหลายองค์** และสิ่งสถิตอยู่ในสรรพสิ่ง ได้แก่ ศาสนาชินโต ศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู

ประเภทของศาสนา

2.

ประเภทอเทวนิยม (Atheism)

ศาสนาซึ่งมีความเชื่อว่า **ไม่มีพระเป็นเจ้า เชื่อในกฎธรรมชาติ หรือกฎแห่งการกระทำ ของมนุษย์ (Law of Karma)**

ได้แก่ ศาสนาเซน พระพุทธศาสนา

หัวข้อฟรีเชนต์

1. ศาสนา.....
2. ศาสดา.....
3. คัมภีร์.....
4. ประเพณีของศาสนา.....
5. หลักธรรมคำสอน (ยกตัวอย่าง 3 หลักธรรม)
6. จุดหมายปลายทาง.....

พระพุทธศาสนา

ศาสนา
พระพุทธเจ้า

ประเภท
ศาสนา
อเทวนิยม

คัมภีร์
ทางศาสนา
พระไตรปิฎก

จุดหมาย
ปลายทาง
นิพพาน

หลักคำสอน

อริยสัจ 4

ประกอบด้วย
ทุกข์ สมุทัย
นิโรธ มรรค

โอวาทปาฏิโมกข์

ประกอบด้วย
การละความชั่วทั้งปวง
ทำจิตใจให้บริสุทธิ์

หลักธรรมที่เน้นเกี่ยวกับศีลธรรม

เบญจศีล (ข้อห้าม)

1. เว้นจากการฆ่าสัตว์
2. เว้นจากการลักทรัพย์
3. เว้นจากการ
ประพฤติดีกาม
4. เว้นจากการพูดเท็จ
5. เว้นจากการ
เสพของมีนเมา

เบญจธรรม (ข้อปฏิบัติ)

1. ความมีเมตตากรุณา
2. ประกอบอาชีพ
ด้วยความสุจริต
3. ให้มีความสำรวมในกาม
4. ความมีสัจจะ
5. ความมีสติสัมปชัญญะ

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ศาสนา
ไม่มีศาสนา

ประเภท
ศาสนา
พหุเทวนิยม

คัมภีร์
ทางศาสนา
คัมภีร์พระเวท

จุดหมาย
ปลายทาง
โมกษะ
หรือนิรวาณ

หลักคำสอน

หลักจริยธรรมหลักศีลธรรม ที่ควรปฏิบัติ

1. จงพอใจในสิ่งที่ตนมี
2. ความอดกลั้น อดทน
3. ข่มใจ ระงับจิต มีสติอยู่เสมอ
4. ไม่ลักขโมย
5. ใช้ปัญญาในการตัดสินใจ
6. เป็นผู้มีความรู้
7. จงเป็นผู้ไม่โกรธ
8. มีความซื่อสัตย์ต่อกันและกัน
9. ทำตนให้เป็นผู้มีความบริสุทธิ์
10. การอดกลั้นอินทรีย์

ศาสนาคริสต์

ศาสนา
พระเยซู

ประเภท
ศาสนา
เอกเทวนิยม

คัมภีร์ทางศาสนา

คัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม หรือคัมภีร์เก่า
และคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่

จุดหมายปลายทาง

อาณาจักรพระเจ้าการได้กลับไป
อยู่กับพระเจ้านิรันดร์

หลักคำสอน

หลักการทำความดีละความชั่ว
คือหลักบัญญัติ 10 ประการ

1. นมัสการพระเจ้าเพียงองค์เดียว
2. ไม่ออกนามพระเจ้าโดยไม่สมเหตุ
3. จงถือวันพระเจ้าเป็นวันศักดิ์สิทธิ์
4. จงนับถือบิดา มารดา
5. อย่าฆ่าคน
6. อย่าทำผิดประเวณี
7. อย่าลักขโมยทรัพย์
8. อย่านินทาว่าร้ายผู้อื่น
9. จงมีความซื่อสัตย์ต่อกัน
10. ความเป็นคนไม่โกรธ

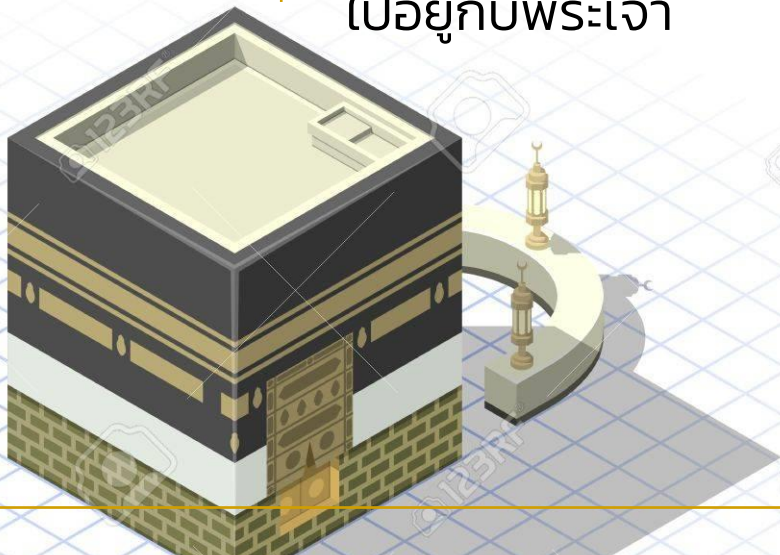
ศาสนาอิสลาม

ศาสนา
ท่านนบีมุฮัมมัด

ประเภท
ศาสนา
เอกเทวนิยม

คัมภีร์
ทางศาสนา
คัมภีร์อัลกุรอาน

จุดหมาย
ปลายทาง
การได้กลับไปอยู่กับพระเจ้า

หลักคำสอน

ตัวอย่างการกระทำความดี

1. ไม่ทำบุญเอาหน้าเพื่อหวังชื่อเสียง
2. ไม่เป็นคนหลงในชาติตระกูล
3. พูดความจริงต่อหน้าผู้ปกครอง
4. บอกทางที่ถูกให้แก่ผู้หลงทาง

ตัวอย่างการทำความชั่ว

1. เล่นการพนัน
2. กักตุนสินค้า
3. การผิดประเวณี แม้ว่าจะยินยอมทั้ง 2 ฝ่าย
4. กินสัตว์ที่ตายเอง กินหมู หรือสัตว์ที่เชือดโดยไม่กล่าวนามอัลลอฮ์
5. การกราบไหว้ผีสาธเทวดา รูปบูชาอื่น ๆ ก้อนหิน ต้นไม้ ฯลฯ